

Tıp fakültesi öğrencilerinde sigara bağımlılığı düzeyi ve sigara bağımlılığını etkileyen faktörler

Level of cigarette addiction and factors affecting cigarette addiction among medical faculty students

Halil İbrahim YAKAR^{1,*} , Gökhan AYKUN¹ , Handan İNÖNÜ KÖSEOĞLU¹ ,
Ahmet Cemal PAZARLI¹ , Ömer TUĞRUL¹ , Fatma Zehra SARI¹ , Elif YALÇINKAYA¹

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Öz

Amaç: Bu çalışmanın birincil amacı, tıp fakültesi öğrencileri arasında sigara içme oranını, sigara içmeyi etkileyen faktörleri ve sigara bağımlılığı oranlarını belirlemektir. İkincil olarak, katılımcılar arasında madde ve alkol kullanım sıklığının araştırılması hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 48 sigara kullanan ve 181 sigara kullanmayan olmak üzere 229 tıp fakültesi öğrencisi dahil edildi. Çalışma prospektif gözlemsel ve kesitsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Katılımcılar sigara içen ve içmeyen olarak iki gruba ayrıldı. Gruplar arasında eğitim, konaklama, ek hastalık, psikiyatrik hastalıklar, yaş ve cinsiyet açısından fark olup olmadığı karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Sigara kullanan grupta erkek cinsiyet daha fazla iken, sigara kullanmayan grupta kız cinsiyet daha fazla bulundu. Sigara kullanımı, tıp fakültesinin son üç yılında okuyan öğrencilerde, ilk üç yılda okuyanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p=0,008$). Öğrenci evinde kalanların sigara kullanım oranı, yurttan kalan ve aile yanında yaşayan öğrencilere göre daha yüksek tespit edilmiştir ($p<0,001$). Psikiyatrik hastalık oranı sigara kullananlarda %16,7 iken, diğer grupta %2,2 olarak saptanmıştır ($p<0,001$). Sigara kullananların ebeveynlerinde sigara kullanımı oranı anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p=0,018$). En sık tüketilen sigara formu sarma sigara olup, sigara kullanma nedeni olarak en yaygın gerekçenin stres faktörü olduğu bulundu (%31,9). Sigara kullananların %25'i Fagerström anketine göre yüksek veya çok yüksek bağımlılık düzeyindedir. Sigara kullananlarda alkol kullanımı ($p<0,001$) ve madde kullanımı ($p<0,001$) oranları, kullanmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencileri arasında sigara kullanımı ve bağımlılığı oldukça yüksek bulundu. Psikiyatrik hastalık oranı, alkol ve madde kullanımı sigara içen grupta daha fazla bulundu. Sigara bırakma tedavisinde psikiyatrik hastalıkların yanı sıra alkol ve madde bağımlılığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Fagerström, nikotin bağımlılığı, anket, tıp fakültesi.

Abstract

Objective: The primary aim of this study is to determine the smoking rate, factors influencing smoking, and smoking addiction levels among medical students. The secondary aim is to investigate the frequency of narcotic drug and alcohol consumption among the participants.

Materials and Methods: A total of 229 students participated in the study (49 medical students who smoke and 181 who do not smoke). The study was designed as a prospective observational and cross-sectional study. The participants were divided into two groups: smokers and non-smokers. The differences between the two groups were compared in terms of high school type, type of accommodation, additional diseases, psychiatric disorders, age, and gender.

Results: The proportion of males was higher in the smoking group, while the proportion of females was higher in the non-smoking group. The smoking rate was higher among students in the last three years of medical school compared to those in the first three years ($p=0,008$). Students living in student housing smoked more frequently than those living in dormitories or with their families ($p<0,001$). The rate of psychiatric disorders was 16.7% in the smoking group and 2.2% in the non-smoking group ($p<0,001$). Parental smoking was significantly higher in the smoking group compared to the non-smoking group ($p=0,018$). The most commonly consumed form of tobacco was hand-rolled cigarettes. The most frequently cited reason for smoking was stress (31.9%). The dependence levels of smokers were assessed using the Fagerström Nicotine Dependence Questionnaire, with 25% of participants found to have high or very high dependence. Alcohol use, the smoking group had a significantly higher rate of and narcotic substance use was much higher in the smoking group ($p<0,001$).

Conclusion: Our study found that smoking and nicotine dependence rates among medical students are quite high. The rate of psychiatric disorders, alcohol and substance use was higher in the smoking group. Therefore, when addressing smoking cessation, it is important to consider coexisting psychiatric disorders as well as alcohol and narcotic substance dependence.

Keywords: Fagerström, nicotine dependence, questionnaire, medicine faculty.

Giriş

Dünya'da kanserden ölüm sebepleri arasında ilk sırada sigara bulunmaktadır. Ülkemizde de hem erkeklerde hem de kadınlarda bölgesel değişimle birlikte %30-40'lara varan oranlarda sigara içilmektedir. Bu durumun tıp fakültesi öğrencilerinde de benzer oranlarda olduğu tahmin edilmektedir (1). Adölesan çağıdaki öğrencilerde yapılan ulusal bir çalışmada sigara kullanma oranı %27,4 bulunmuştur. Sigaraya başlama nedenleri olarak da merak (%39) ve arkadaş ortamı (%30,6) ilk iki neden olarak tespit edilmiştir (2). Polonya'da tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde yapılan çalışmada ise aktif sigara kullanımı oranı %21 ve exsmoker oranı % 7 olarak tespit edilmiştir (3). Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinde primer olarak sigara kullanma oranı ve sigara bağımlılığının tespit edilmesi, ayrıca sigara içmeyi etkileyen faktörlerin de belirlenmesi amaçlanmıştır. Sekonder olarak da katılımcılarda madde ve alkol kullanım sıklığının da araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışma prospektif gözlemsel ve kesitsel çalışma olarak planlandı. Çalışmaya 01.01.2023-01.04.2023 tarihleri arasında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyan tıp öğrencileri alındı.

Çalışma dahil edilme kriterleri, tıp fakültesi öğrencisi olması, 18 yaş üstü olması, bilinen psikiyatrik rahatsızlığı olmaması, aydınlatılmış onam vermeyi kabul etmesi olarak belirlendi. Demografik veri formu: Katılımcılara çalışma için hazırlanan anket formunda dönem bilgisi, yaş, cinsiyet, sigara paket/yıl, sigaraya başlama yaşı, ek hastalık, kullandığı ilaç, ailede sigara öyküsü olup olmadığı, daha önce sigara bırakma öyküsü, sigara bırakmadıysa neden başarısız olduğu, kullanılan sigara türü, sigara haricinde alkol ya da madde kullanıyor musunuz soruları cevaplatıldı. Katılımcıların sigara kullananlar ve kullanmayanlar olarak iki gruba ayrılması, iki grup arasında, mezun olduğu lise türü, konakladığı yer

türü, ek hastalıklar, psikiyatrik hastalıklar, yaş ve cinsiyet açısından fark olup olmadığının karşılaştırıldı.

Ayrıca sigara grubunda katılımcıların sigara bağımlılık düzeyini ölçmek amacıyla Fagerstörn nikotin bağımlılık ölçeği kullanıldı (4).

Fagerstörn Nikotin Bağımlılık Testi: Karl O. Fagerstörn (4) sigaraya olan fiziksel bağımlılığın düzeyini saptamak amacıyla geliştirilmiş ve altı sorudan oluşturulan bir testtir. Sorular kapalı uçludur. Sigaraya bağımlılık düzeyi arttıkça testten alınan puan artmaktadır. Testten 5 puanın altında alanlar hafif, 5 veya 6 puan alanlar orta, 7 puan ve üstünde alanlar şiddetli nikotin bağımlısı olarak tanımlanmaktadır. Testin Türk dilinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Uysal ve arkadaşları (2004) tarafından yapılmıştır ve güvenilirliği orta düzeyde ($\alpha=0,56$) bulunmuştur (5).

İstatiksel Analiz

SPSS versiyon 20.0 (SPSS, Inc. Chicago, Illinois) kullanılarak gerçekleştirildi. Değişkenlerin dağılım modelini test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi kullanılması, Kategorik değişkenler yüzde olarak ifade edilmesi ve ki-kare testi ile karşılaştırıldı. Kategorik değişkenler ile parametrik değişkenler arasındaki ilişki, student-t testi ile analiz edildi. Çoklu kategorik değişkenlerin analizi için one-way ANOVA testi kullanılması planlandı. Verilerin, ortalama \pm standart sapma (SS) olarak ifade edilmesi planlandı. P değeri $<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya sigara kullanan 48 tıp fakültesi öğrencisi, sigara kullanmayan 181 tıp fakültesi öğrencisi dahil edildi. Her iki grupta yaş ortalaması ve mezun olunan okul türü benzer bulundu. Sigara kullanan grupta erkek cinsiyet (%62,5) oranı daha fazla iken, diğer grupta kız cinsiyet (%68,5) oranı baskındı. Sigara kullanım oranı tıp fakültesinin son üç yılında okuyan öğrencilerde, ilk üç yılında okuyan öğrencilere göre daha yüksek bulundu (sırasıyla %25,6, %10,6; $p=0,008$). Öğrencilerin yaşadıkları yer ile sigara içiminin ilişkisi olup olmadığı

açısından sorgulandığında, öğrenci evlerinde kalan öğrencilerin, yurttan kalan ve aile yanında yaşayan öğrencilere göre daha fazla oranda sigara içtiği tespit edildi (sırasıyla, %39,2, % 6,4, % 9,5; $p < 0,001$). Psikiyatrik hastalık oranı sigara grubunda %16,7 iken, diğer grupta % 2,2 bulundu ($p < 0,001$). Ebeveynlerin sigara kullanımı, sigara grubunda, diğer gruba göre anlamlı daha yüksek bulundu (sırasıyla %52,1, %32,8; $p = 0,018$). Benzer şekilde

ailede ebeveyn dışı bireylerin sigara içimi de sigara grubunda daha yüksek bulundu (sırasıyla %56,3, %36,5; $p = 0,013$). Katılımcılara daha önce sigara bırakma oranları, sigaranın zararları ile ilgili bilgi sahibi olup olmadıkları, tıp öğrencisi olmanın sigara içmeye karşı tutumlarını etkileyip etkilemediği her iki gruba sorulduğunda gruplar arası anlamlı fark bulunmadı (sırasıyla $p = 0,27$, $p = 0,50$, $p = 0,21$) (Tablo 1).

Tablo 1. Sigara kullanan ve kullanmayan gruplar arasında demografik ve sosyal verilerin karşılaştırılması

Parametreler	Sigara İçen Grup (n=48)	Sigara İçmeyen Grup (n=181)	P Değeri
Dönem			
1	0	8	
2	3	47	
3	5	12	0,004
4	34	81	
5	3	26	
6	3	7	
Dönem 1-2-3	8 (%10,6)	67 (%89,4)	
Dönem 4-5-6	40 (%25,6)	114 (%74,4)	0,008
Yaş (yıl)	22,12 ± 1,06	21,65 ± 1,11	0,76
Cinsiyet (E/K)			
Erkek	30(%62,5)	57(%31,5)	<0,001
Kadın	18(%37,5)	124(%68,5)	
Mezun Olduğunuz Okul			
Fen lisesi	18 (%19,1)	76(%80,9)	
Anadolu lisesi	27 (%24,3)	84 (%75,7)	0,59
Meslek lisesi	0 (%0)	3 (%100)	
Özel okul	3 (%16,7)	15 (%83,3)	
Yaşanılan yer			
Ailemle yaşıyorum	2 (%9,5)	19 (90,5)	<0,001
Öğrenci evinde kalıyorum	38 (%39,2)	59 (%60,8)	
Yurttan kalıyorum	7 (%6,4)	103 (%93,6)	
Kronik hastalık			
Evet	11 (%22,9)	25 (%13,8)	0,12
Hayır	37 (%77,1)	156 (%86,2)	
Sürekli kullandığı ilaç			
Evet	12 (%25,0)	20 (%11,0)	0,013
Hayır	36 (%75,0)	161 (%89,0)	
Psikiyatrik hastalık			
Evet	8 (%16,7)	4 (%2,2)	<0,001
Hayır	40 (%83,3)	177 (%97,8)	
Ebeveyn sigara kullanımı (n,%)			
Evet	25 (%52,1)	59 (%32,8)	0,018
Hayır	23 (%47,9)	122 (%67,2)	

Tablo 1. Sigara kullanan ve kullanmayan gruplar arasında demografik ve sosyal verilerin karşılaştırılması (Devamı)

Ebeveyn haricinde ailede sigara kullanımı			
Evet	27 (%56,3)	66 (%36,5)	0,013
Hayır	21 (%43,8)	115 (%63,5)	
Daha önce sigara bıraktıysanız nasıl bıraktınız?			
Kendi iradenizle	20 (% 41,6)	6 (%3,3)	0,27
Sigara bırakma tedavisiyle	11 (% 22,9)	1 (% 0,9)	
Sigaranın zararları ile ilgili bilginiz var mı?			
Evet	47 (%97,9)	179 (%98,9)	0,50
Hayır	1 (%2,1)	2 (%1,1)	
Tıp öğrencisi olmanız sigara içmeye karşı tutumunuzu etkiliyor mu?			
Evet	17 (%35,4)	50 (%27,6)	0,21
Hayır	20 (%41,7)	101 (%55,8)	
Kısmen	11(%22,9)	30 (%16,6)	

Sigara kullanan katılımcıların sigaraya başlama yaşı $18,04 \pm 2,09$; ortalama sigara tüketim süresi $4,10 \pm 2,49$ yıl, ortalama sigara adet/gün sayısı $13,24 \pm 8,56$ bulundu. Tüketilen sigara formu olarak ise en sık sarma sigaranın (%87,5) tüketildiği bulundu. Sigara içme nedeni olarak en

sık neden stres faktörü olarak belirtildi (%31,9). Sigara kullanımını bırakmak isteyen katılımcı oranı oldukça yüksek (%79,2) iken, sigara bırakma tedavisi ile sigara bırakmak isteyen oranı (%25,0) nispeten daha düşük bulundu (Tablo 2).

Tablo 2. Sigara kullanan katılımcıların sigara başlama yaşı, sigara kullanım türü ve sigara içme nedenleri

Sigara başlangıç yaşı (yıl)	18,04 ± 2,09
Aktif içiyorsanız kaç yıldır içiyorsunuz? (yıl)	4,10 ± 2,49
Günde kaç adet sigara içiyorsunuz?	13,24 ± 8,56
Sigara türü	
Paket	3 (%6,3)
Sarma	42 (%87,5)
Elektronik	3 (%6,3)
Sigara içme nedeni	
Ailede Sigara İçilmesi	6 (% 12,8)
Arkadaş Ortamı	12 (% 25,5)
Stres Faktörü	15(% 31,9)
Diğer	14 (% 29,8)
Sigara bırakmayı hiç düşündünüz mü?	
Evet	38 (%79,2)
Hayır	10 (%20,8)
Sigara bırakma tedavi almayı düşünür müsünüz?	
Evet	12 (%25,0)
Hayır	36 (%75,0)

Sigara kullananların bağımlılık dereceleri katılımcı oranı toplamda %25 olarak bulundu Fagenstörn nikotin bağımlılık anketi ile (Tablo 3). değerlendirildi. Yüksek ve çok yüksek bağımlı

Tablo 3. Sigara kullanan grupta Fagenstörn Nikotin Bağımlılık Anketi verileri

Günün ilk sigarasını sabah uyandıktan ne kadar sonra içersiniz?	
ilk 5 dk içinde :3 puan	21 (%43,7)
6-30 dk içinde :2 puan	6 (%12,8)
31-60 dk içinde: 1 puan	13 (%27,0)
1 saatten sonra: 0 puan	8 (%16,7)
Sigaranın yasak olduğu yerlerde zorlanıyor musunuz?	
Evet 1 puan	21 (%43,7)
Hayır 0 puan	27 (%56,3)
Günün hangi sigarasından vazgeçmek zor olur?	
Sabah içilen ilk sigara: 1 puan	15 (%31,3)
Diğer: 0 puan	33 (%68,8)
Günde kaç adet sigara içiyorsunuz?	
31 ve daha fazla: 3 puan	6 (%12,8)
21-30: 2 puan	7 (%14,6)
11-20 adet: 1 puan	18 (%37,5)
10 ve daha az: 0 puan	17 (%35,4)
Sabahları, diğer zamana göre daha fazla içiyor musunuz?	
Evet 1 puan	12 (%25,0)
Hayır 0 puan	36 (%75,0)
Yatmanızı gerektirecek kadar hasta olduğunuzda sigara kullanır mısınız?	
Evet 1 puan	18 (%37,5)
Hayır 0 puan	30 (%62,5)
Bağımlılık Derecesi (Toplam puan)	
0-2 puan: Çok az bağımlı	20 (%41,7)
3-4 puan: Az bağımlı	12 (%25,0)
5 puan: Orta derece bağımlı	4 (%8,3)
6-7 puan: Yüksek bağımlı	5 (%10,4)
8-10 puan: Çok yüksek bağımlı	7 (%14,6)

Alkol ve madde kullanımı her iki gruba sorulduğunda, sigara kullanan grupta, diğer gruba göre yüksek oranda alkol kullanımı olduğu belirlendi (sırasıyla %77,1, %18,8; $p<0,001$).

Benzer şekilde sigara kullanan grupta madde kullanım oranı da diğer gruba göre oldukça yüksek bulundu (% 14,6, %0,6; $p<0,001$) (Tablo 4).

Tablo 4. Sigara kullanan ve kullanmayan grupta alkol ve madde kullanım sıklığı

Alkol kullanıyor musunuz?			
Evet	37 (%77,1)	34 (18,8)	<0,001
Hayır	11 (%22,9)	147 (%81,2)	
Alkol kullananlarda kullanım sıklığı?			
Ayda birden fazla	26 (%54,1)	19 (%10,5)	<0,001
Ayda birden az	12 (%25,0)	15	
Madde kullanıyor musunuz?			
Evet	7 (%14,6)	1 (%0,6)	<0,001
Hayır	41 (%85,4)	180 (%99,4)	
Madde kullananlarda kullanım sıklığı nedir?			
Ayda birden fazla	3 (%6,4)	0 (%0)	0,009
Ayda birden az	4 (%8,3)	1 (%0,6)	

Tartışma

Çalışmamızda, tıp öğrencilerinde sigara kullanımı ve sigara bağımlılığı oldukça yüksek olduğu bulundu. Ayrıca alkol kullanım sıklığının ve uyuşturucu madde kullanımı sigara kullananlarda daha fazla olduğu bulundu. Sağlık sektöründe çalışacak doktor adaylarının sigara kullanımının uzun vadede iş gücü kaybı, sağlık problemleri ve hastalar üzerinde olumsuz etkileri gibi potansiyel zararları konusunda farkındalık yaratmak amaçlanmıştır. Ayrıca doktor adaylarında sigara bırakma tedavisi ele alınırken eşlik eden alkol ve madde bağımlılığının da göz önüne alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

Ülkemizde üniversite öğrencilerinde sigara bağımlılığını ölçen birçok çalışma yapılmıştır. Yengil ve ark.'nın 712 Tıp Fakültesi öğrencisinde yaptığı çalışmada sigara başlama yaşı, nedeni, bırakma düşüncesi, sigara içmeye karşı tutumları, alkol ve bağımlılık yapıcı madde alışkanlıkları ve sigara bağımlılık düzeylerini sorgulayan bir anket uygulanmış. Sonuç olarak sigara kullanma durumunun üst sınıflarda daha fazla olduğu, sigara kullananların %14,3'ünün yüksek ve %6'sının da çok yüksek düzeyde nikotin bağımlısı oldukları görülmüş. Sigara grubundaki öğrencilerin, %40,1'i tıp eğitimi alıyor olmanın sigara kullanma tutumlarını etkilemediğini ifade eder iken, %19,8'i ise olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir (1). Bizim

çalışmamızda ise sigara kullananların %25 oranında yüksek ve çok yüksek nikotin bağımlısı olduğu bulundu. Ayrıca çalışmamızda tıp öğrencisi olmanın sigara alışkanlığını etkilemediğini söyleyenlerin oranı benzer şekilde sigara kullanan grupta %41,7 bulundu.

Selçuk ve ark, 301 hemşirelik fakültesi öğrencisini dahil ettiği çalışmada sigara bağımlılığı derecesinin, sigarayı bırakmaya yönelik istek ve öz-etkililik düzeyinin belirlenmesi ve etkileyen etmenlerin saptanmasını amaçlamışlar. Öğrencilerin %18,3'u sigara içmekte olup, %56,4'u hafif, %30,9'u orta, %12,7'si yüksek derecede sigara bağımlısı olduğunu ve öğrencilerin %38,2'si sigarayı bırakmak istemekte olduğunu tespit etmişler. Annesi ilkökul ve altında öğrenim düzeyine sahip, günlük 11 ve daha fazla sayıda sigara içen öğrencilerde öz-etkililik ölçeği toplam puan ortalaması anlamlı düzeyde düşük bulunmuş. Sonuç olarak öğrencilerin yaklaşık yarısının orta ve yüksek derecede sigara bağımlısı olduğu, üçte birinden fazlasının sigarayı bırakmak istediği ve sigarayı bırakmaya yönelik öz-etkililiklerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerde sigara bağımlılığının erken müdahalesine yönelik kurumlar arası işbirliği önermişlerdir (6). Oğuz ve ark, 602 üniversite öğrencisine sigara içme durumu ve sigaranın neden

olduğu hastalıkları bilme durumunu incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, 30 soruluk tanımlayıcı anket çalışmasında öğrencilerin %20,6'sı sigara içmekteydi. Araştırmada erkeklerin, sosyal bilimlerde okuyanların ve ailesinde sigara içilen öğrencilerin sigara içme oranının daha yüksek olduğu belirlenmiş. Sigara kullanan öğrencilerin başlıca sigara içme nedenleri belirgin bir soruna bağlı, merak, arkadaşlardan etkilenme ve özentisi olduğu belirlenmiş. Sonuç olarak sağlık bilimlerindeki öğrencilerin sosyal bilimlerdeki öğrencilere göre daha az sigara kullanmakta olduğunu ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sigaranın neden olduğu hastalıkları bilmekte olduğu vurgulanmıştır (7). Bizim çalışmamızda da sigara içmenin en sık nedeni stres faktörü olarak belirtildi (%31,9).

Ülkemizde yapılan başka bir çalışmada Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinde sigara içme durumu ve depresyon yaygınlığı arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Öğrencilere sosyodemografik özelliklerini ve sigara bağımlılığı anketi ve depresyon düzeylerini değerlendirmek için Beck Depresyon Ölçeği uygulanmış. BDÖ değeri öğrencilerin %43,8' inde yüksek bulunmuş. BDÖ'nün ortalama değeri kız öğrencilerde 11,1 erkek öğrencilerde 9,0 bulunmuş. Sigara kullananlarda, kullanmayanlara göre depresyon değeri yüksekti ($p<0,05$). Aileleriyle birlikte kalanlarda yurt ve diğer ortamlarda kalanlara göre depresyon değeri ve sigara içme yaygınlığı daha düşük bulunmuş ($p>0,05$). Sigara kullanan öğrencilerin ailelerinde sigara içme yaygınlığı anlamlı düzeyde yüksek olarak bulundu ($p<0,05$) (8). Bizim çalışmamızda da sigara grubunda psikiyatrik hastalık oranı sigara kullanan grupta %16,7 iken, diğer grupta % 2,2 bulundu ($p<0,001$). Ayrıca çalışmamızda sigara kullanan öğrencilerin, diğer gruba göre ebeveynlerinde sigara kullanma oranı anlamlı yüksek bulundu. (sırasıyla %52,1, %32,8; $p=0,018$).

Almanya ve Macaristan'daki tıp öğrencilerinin katıldığı çok merkezli bir çalışmada sigara, nargile ve

e-sigara kullanımının prevalansı ve tütün kullanımının sağlık durumu ve sosyokültürel faktörler ile ilişkisi incelenmiş. Uluslararası 65 ülkeden öğrencinin katıldığı çalışmada sigara içme yaygınlığı %18,0, nargile kullanım yaygınlığı %4,8, e-sigara kullanım yaygınlığı %0,9 bulunmuş. Sigara kullananlar daha ileri yaşta yaşarken, nargile kullananlar kullanmayanlardan daha genç olduğu bulunmuş. E-sigara kullanımı öğrencilerin yaşı ile ilişkili değildi (9). Bizim çalışmamızda ise en sık kullanılan sigara türü sarma sigara (%87,5) bulunurken, elektronik sigara kullanımı % 6,3 ve paket sigara kullanımı % 6,3 bulundu (Tablo 2).

Çalışmanın en önemli limitasyonu, anket çalışması olduğu için, katılımcılar eksik ve ya da sübjektif bilgiler vermiş olabilirler. Ancak bu durumu minimize etmek için katılımcıların kimliği alınmayıp, numaralandırma yapılmıştır. Diğer önemli limitasyonu ise kesitsel çalışma olmasıdır. Kohort çalışmalarla, elde ettiğimiz veriler desteklenmelidir. Çalışmamızda tıp öğrencilerinin sigara kullanımının ve sigara bağımlılığının oldukça yüksek olduğu bulundu. En sık kullanılan sigara formu sarma sigara olduğu, sigara kullananların en çok öğrenci evinde kaldığı, psikiyatrik hastalık oranının sigara grubunda daha yüksek olduğu bulundu. Ayrıca alkol kullanım sıklığının ve uyuşturucu madde kullanımı sigara kullananlarda daha fazla olduğu, dolayısıyla sigara bırakma tedavisi ele alınırken eşlik eden psikiyatrik hastalıkların tedavisine ek olarak alkol ve madde bağımlılığının da göz önüne alınması gerektiği düşünülmektedir.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemektedir.

Finansman: Herhangi bir kurum ve kuruluşun finansman desteği alınmamıştır.

Etik Beyan: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulundan 22.12.2022 tarih ve 83116987-075 sayı numarası ile onay alınmıştır.

Yazarların katkıları: Araştırma fikri: HİY, GA; Çalışmanın tasarımı: HİY, GA; Verilerin

toplanması: HİY, GA, HİK, ACP, ÖT, FZS, EY;
Verilerin analiz edilmesi: HİY, GA; Çalışma için verilerin yorumlanması: HİY; Taslak makalenin yazılması: HİY; Makalenin eleştirel gözle incelenmesi: HİY; Makale son halinin onaylanması HİY.

Kaynaklar

1. Yengil E, Çevik C, Demirkıran G, Akkoca AN, Soylu Özler G, Özer C. Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Sigara İçme Durumu ve Sigara İle İlgili Tutumları. *Konuralp Med J.* 2014; 6(3): 1-7.
2. İçmeli ÖS, Türker H, Gündoğuş B, Çiftci M, Aka Aktürk Ü. Behaviours and opinions of adolescent students on smoking. *Tuberk Toraks.* 2016; 64(3):217-222.
3. Siemińska A, Jassem JM, Uherek M, Wilanowski T, Nowak R, Jassem E. Postawy wobec palenia tytoniu wśród studentów pierwszego roku medycyny [Tobacco smoking among the first-year medical students]. *Pneumonol Alergol Pol.* 2006;74(4):377-82.
4. Fagerstrom KO, Schneider NG. Measuring nicotine dependence: a review of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. *J Behav Medicin.* 1989; 12(2): 159-182.
5. Uysal MA, Kadakal F, Karşıdağ Ç, Bayram NG, Uysal Ö, Yılmaz V. Fagerström test for nicotine dependence: Reability in a Turkish sample and factor analysis. *Tüberküloz ve Toraks Derg.* 2004; 52: 115-21.
6. Tari Selçuk K, Avcı D, Mercan Y. Smoking Addiction among University Students and the Willingness and Self- Efficacy to Quit Smoking. *Clin Exp Health Sci.* 2018; 8: 36-43.
7. Oğuz S, Camcı G, Kazan M. Üniversite Öğrencilerinin Sigara Kullanım Sıklığı ve Sigaranın Neden Olduğu Hastalıkları Bilme Durumu. *Van Tıp Derg.* 2018; 25(3): 332-337.
8. Marakoğlu K, Çivi S, Şahsıvar Ş, Özdemir S. Tıp Fakültesi Birinci Ve İkinci Sınıf Öğrencilerinde Sigara İçme Durumu Ve Depresyon Yaygınlığı Arasındaki İlişki. *Bağımlılık Derg.* 2006; 7(3): 129-134.
9. Balogh E, Faubl N, Riemenschneider H, Balázs P, Bergmann A, Cseh K, et al. Cigarette, waterpipe and e-cigarette use among an international sample of medical students. Cross-sectional multicenter study in Germany and Hungary. *BMC Public Health.* 2018; 18(1):591.